

Nemoci plemene PUDL

Zdraví je jen jedno a to jak u lidí, tak u zvířat. Proto bychom při výběru psího parťáka neměli jeho zdraví přehlížet. Také CHS by měly dbát na zdraví svých odchovů. Chovatelé by měli své chovné feny a psy nechat testovat. Při bonitaci (uchovnění) velkých pudlů je povinné vyšetření očí a kyčlí. Ale jak zjistíte v dokumentu níže (a také na našich stránkách), tak je možné nechat svého/svou psa/fenu vyšetřit i na další genetická onemocnění.

Luxace pately

Je stav, při kterém je česka „vyskočená“ mimo žlábek kosti stehenní. Podle směru, kterým česka vypadává, rozlišujeme častější vnitřní luxaci pately a méně častou vnější luxaci pately. Plemeno pudl tímto onemocněním trpí nejčastěji.

Příznaky: Psi s luxací pately vykazují kulhání nebo nezatěžování postižené končetiny. Zpočátku mohou být příznakem pouze ojedinělé poskoky při procházce, pes končetinu chvíli normálně používá bez kulhání a občas ji nadlehčí a nese.

Diagnostika: Vyšetření u veterinárního lékaře.

Vyhodnocení:

Stupeň 0 – bez postižení

Stupeň 1 – patelu je možné při vyšetření tlakem prstů vykloubit, ta se ale poté sama vrátí do normální polohy. Psi s tímto stupněm většinou nekulhají.

Stupeň 2 – patela je po většinu času ve žlábků, ale občas spontánně vyskakuje. To nastává obvykle při zátěži a je to doprovázeno výše uvedenými příznaky.

Stupeň 3 – patela je trvale mimo žlábek a lez ji tam vrátit pouze působením zevního tlaku. Po uvolnění tlaku zase spontánně vyskočí. Při ohybu a natažení je patela trvale mimo žlábek.

Stupeň 4 – patela je permanentně mimo žlábek a ani tlakem ji tam nelze vrátit.

DKK – Dysplazie kyčelního kloubu

Jde o vývojové onemocnění pohybového aparátu. Na vzniku dysplazie se dědičnost podílí mezi 20-60 % (v závislosti na plemeni). Mezi další faktory patří vnější vlivy – zejména výživa a tendence k rychlému růstu. Jen okolo 25% psů trpících dysplazií vykazuje příznaky.

Příznaky: Obtížné vstávání, potíže než se pes rozejde, vrávorání zadních nohou, potíže při chůzi do schodů ...

Diagnostika: RTG u veterinárního lékaře v sedaci.

Vyhodnocení:

A – negativní, bez příznaků

B – hraniční dysplazie, přechodný stupeň

C – mírná dysplazie

D – střední dysplazie

E – těžká dysplazie

DLK – Dysplazie loketního kloubu

Jde o souhrnné označení několika nemocí vedoucích k poruchám souběžnosti kloubních ploch pažní, vřetenní a loketní kosti. Příčiny jsou genetické spolu s vlivem vnějších faktorů, jako je rychlý růst v období dospívání, zvýšená tělesná hmotnost, nadměrné fyzické zatížení nebo předávkování vápníkem ve stravě.

Příznaky: Postižení psi velmi často kulhají nebo mají abnormální chůzi, která je popisována jako nadměrné „pádlování“ a „mávání“ předními tlapami. Ze začátku může být kulhání jen občasné a nevýrazné. Při chůzi je viditelná snížená hybnost v lokti. Často majitel pozoruje nejsilnější bolestivost po ránu a po delším odpočinku, většinou se kulhání zhoršuje po delší fyzické námaze.

Diagnostika: RTG u veterinárního lékaře v sedaci.

Vyhodnocení:

- 0 – normální loketní kloub bez abnormalit
- 1 – mírná artróza
- 2 – střední artróza
- 3 – těžká artróza

OCD – Osteochondróza ramenního kloubu

Jedná se o onemocnění chrupavek na kloubních plochách dlouhých kostí. Vyskytuje se převážně u rostoucích psů velkých plemen. Na vzniku osteochondrózy se podílí více faktorů – dědičnost, plemenná predispozice, rychlost růstu i výživa. Častěji postihuje samce. Nejčastěji postiženým kloubem je kloub ramenní, dále pak kloub kolenní, loketní a hlezenní.

Příznaky: Mírné nebo občasné kulhání, které se projevuje střídáním období výraznějšího kulhání s obdobími, kdy zvíře vůbec nekulhá. Kulhání většinou zesílí až v pozdějším věku.

Diagnostika: RTG v sedaci, případně na CT.

Vyhodnocení:

- Postižen
- Nepostižen

PRA – Progresivní retinální atrofie

Jedná se o postupné odumírání buněk sítnice (tyčinek a čípků), vystylajících oční kouli a odpovědných za příjem světelných paprsků.

Příznaky: Příznaky nejdříve pozorujeme za šera a v době snížené viditelnosti – pes se hůře orientuje, naráží do překážek, zornice psa je široce rozevřená i při přímém dopadu světla do oka psa (výrazné při fotografování – psovi „svítí oči“, zhoršuje se i periferní vidění psa. Onemocnění končí slepotou. Léčba neexistuje. Ozdravit chov lze tedy jen vhodnou selekcí.

Diagnostika: Oftalmoskopem a elektroretinografem u specializovaného veterinárního lékaře.

Vyhodnocení:

- Je prosté výskytu dědičných očních vad
- Není prosté výskytu dědičných očních vad

Prcd-PRA

Základní informaci najdete u PRA v tomto dokumentu. Jde o genetické vyšetření progresivní atrofie sítnice, která se vyskytuje u mnoha plemen v různých formách. U pudlů je to prcd-PRA, tedy progressive rod cone degeneration – progresivní degenerace tyčinek a čípků.

Diagnostika: Odběr krve či stěr ze sliznice vyhodnocený v laboratoři.

Vyhodnocení:

- A (clear) – pes není přenašeč, nikdy neonemocní a nikdy nedá postižené potomstvo. Neznamená to ovšem, že i jeho rodiče jsou automaticky clear, mohou být přenašeči (carrier).
- B (carrier, přenašeč) – pes nese jeden mutovaný gen, způsobující prcd-PRA. Sám nikdy neonemocní, ale při spojení dvou přenašečů se narodí postižené potomstvo.
- C (affected, postižený) – pes nese pouze mutovanou formu genu způsobující prcd-PRA. Lze očekávat, že ve vyšším věku dojde k rozvoji slepoty. Všichni jeho případní potomci budou přinejmenším přenašeči prcd-PRA. Také jeho rodiče museli být přinejmenším přenašeči prcd-PRA.

Výsledek možných spojení viz obrázek na konci dokumentu.

DM – Degenerativní myelopatie

Degenerativní myelopatie (DM) je progresivním neurodegenerativním onemocněním, které se zpravidla objevuje u široké škály psích plemen kolem osmého roku jejich života. DM je geneticky dědičnou autozomálně recesivní chorobou, a tudíž se projevuje u jedinců, kteří od obou svých rodičů získají mutovaný gen.

Příznaky: U postižených psů dochází k postupnému nebolestivému slábnutí pánevních končetin, problémům s koordinací a chůzí, následuje atrofie svalstva, porucha koordinace pohybů, inkontinence a vše končí úplným ochrnutím zadních končetin. Příznaky provázející toto onemocnění jsou tak závažného charakteru, že po 3 – 5 letech od prvního projevu nemoci dochází k úmrtí. Zpravidla však pes bývá přibližně rok od objevení prvních symptomů utracen.

Diagnostika: Genetický test vyhodnocený v laboratoři.

Vyhodnocení:

- Zdravý jedinec = geneticky normální = Tested Genetically Normal = N/N = jedinec bez mutací, clear, DM free, negativní
- Přenašeč, případně rizikový jedinec = Tested Genetically Carrier = N/P = heterozygot, který přenáší jednu mutovanou alelu SOD1A

- Postižený jedinec = Tested Genetically Affected = P/P = DM pozitivní, recesivní homozygot, který má dvě mutace v SOD1 A

Výsledek možných spojení viz obrázek na konci dokumentu.

NEWS – Neonatální encefalopatie

Jedná se o dědičné smrtelné onemocnění mozku štěňat velkých pudlů.

Příznaky: Nemocná štěňata jsou při narození menší a slabší než jejich zdraví sourozenci a mnoho jich zemře již během prvního týdne života. Pokud nemocní přežijí více než týden, dochází u nich kolem 4. až 6. týdne života k rozvoji ataxie, třesu a k těžkým generalizovaným tonicko-klonickým křečím. Žádné štěně nepřežije 7. týden života. Mozeček (cerebellum) postižených štěňat je menší a často obsahuje dysplastická ložiska, která jsou složena z klastrů zrnitých buněk a Purkyněho buněk.

Diagnostika: Genetický test vyhodnocený v laboratoři.

Vyhodnocení:

- Zdravý jedinec = geneticky normální = Tested Genetically Normal = N/N
- Přenašeč, případně rizikový jedinec = Tested Genetically Carrier = N/P
- Postižený jedinec = Tested Genetically Affected = P/P

NEWS u velkých pudlů je děděno autozomálně recesivně, to znamená, že onemocní pouze jedinec, který zdědil od svých rodičů obě alely mutované (P/P - pozitivní/positivní - m mutovaný homozygot). Jedinec, který zdědí mutovanou alelu pouze od jednoho z rodičů (výsledek N/P - negativní/positivní) je heterozygotní, též přenašeč neonemocní (carrier); předává mutovanou alelu dál na potomstvo. V případě krytí dvou heterozygotních jedinců (přenašečů onemocní NEWS) se narodí teoreticky 25 % postižených štěňat. Viz obrázek na konci dokumentu.

MH – Maligní hypertermie

Představuje závažnou komplikaci při celkové anestezii, která může být až fatální. MH je farmakogenetická choroba kosterního svalstva, při které dochází k hyperkapii, tachykardii a hypertermii, které jsou vyvolány reakcí na chemické spouštěče - v tomto případě anestetika.

Příznaky: Psi s maligní hypertermií jsou zdraví, nevykazují klinické příznaky, dokud nejsou vystaveni spouštěčům. Léčbu je nutné zahájit přerušáním anestezie. Chlazením organismu a podání antidotik, látek snižujících svalové napětí, např. dantrolen. Pro psi postižené MH je možné zvolit alternativní anestetika, důležitá je i premedikace, protože stres může být faktorem přispívajícím k rozvoji klinických příznaků.

Diagnostika: Genetický test vyhodnocený v laboratoři

Vyhodnocení:

- Mutace nebyla detekována

- Mutace byla detekována

Dědičnost MH je autozomálně dominantní. Pouze jediná kopie mutovaného genu je dostačující pro vznik klinických příznaků. Mutace není vázána na konkrétní plemena. Vzhledem k tomu, že postižení jedinci jsou bez podání vyvolávajících látek zcela bez klinických příznaků, mohou někteří jedinci prožít celý život, aniž by byla během života stanovena diagnóza MH. V případě postiženého jedince je riziko přenosu postižení na potomka 50%.

vWD – von Willebrandova choroba

Je způsobena nedostatkem plazmatického von Willebrand factoru (vWF). VWF je krevní glykoprotein (nikoli enzym), který hraje roli v krevním srážení. Jeho primární funkcí je vázat se na ostatní proteiny (např. stabilizuje Faktor VIII) a usnadňovat agregaci a adhezi trombocytů v místě poranění. Deficit nebo porucha funkce vWF způsobuje krvácivé stavy, které jsou nejvíce patrné ve tkáních, kde krev protéká tenkými cévami. VWD se projevuje jako sklon ke krvácení z kůže a sliznic. Nemoc může být dědičná nebo získaná.

Příznaky: Sklon ke krvácení z kůže a sliznic.

Diagnostika: Genetický test vyhodnocený v laboratoři.

Vyhodnocení:

- Mutace nebyla detekována.
- Mutace byla detekována.

Mutace je děděna autosomálně recesivně. Tzn, že nemoc se projeví pouze u jedince, který zdědí mutaci od obou rodičů. Jedinec s jednou mutovanou alelou bude přenašeč nemoci bez klinických příznaků.

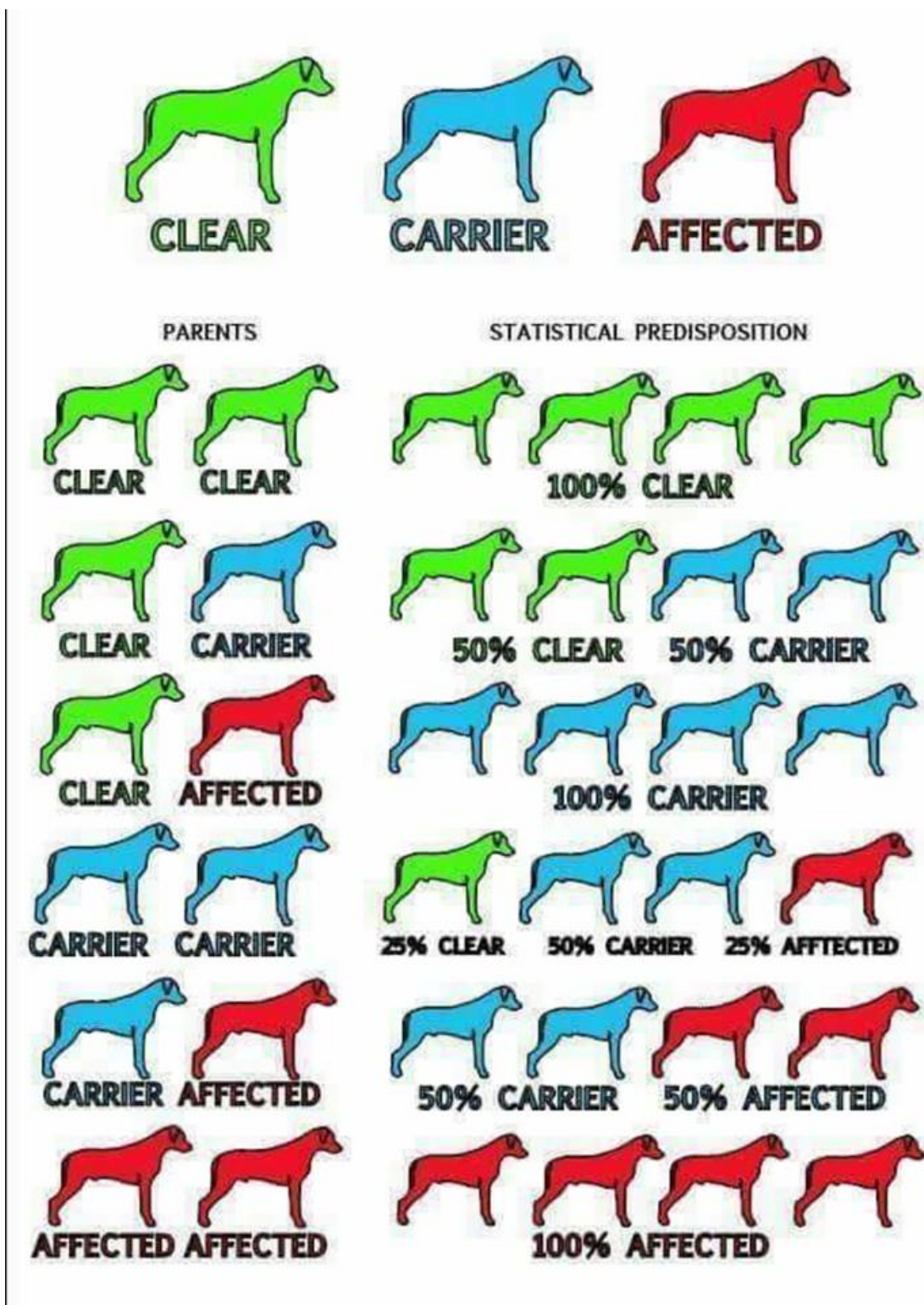
SA – sebaceozní adenitida

Jde o autoimunitní onemocnění, při kterém dochází k destrukci mazových žláz. Onemocnění je celoživotní, má nevratný charakter a s věkem se spíše zhoršuje. Tato nemoc se může objevit v jakémkoliv věku.

Příznaky: Kůže je zbavena své přirozené ochrany a je suchá, šupinatá, svědí, tvoří se nálepy, srst postupně vypadává a přidávají se komplikace jako sekundární bakteriální infekce.

Diagnostika: Genetické testy neexistují. Jedinou možností je provést u jedinců, kde je podezření na tuto nemoc biopsii kůže a to celkem ze tří různých postižených míst na těle jedince a z jednoho místa, které postiženo není a slouží jako kontrolní vzorek.

Výsledky možných spojení u prcd-PRA, NEWS a DM.

Zdroje:

Choroby plemene pudl.pdf – autorka: Hana Kašparová

<https://www.genomia.cz/cz/> - Genetická laboratoř